

**ՉԻԿԱԳՈՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ
«ԲԵՉԱՉԵԱՆ» ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ՄԱՍԻՆ***

ՀՏԴ: 93(=919.81)(73)+02

Չիկագոյի հանրային գրադարանը հիմնադրվել է 1873 թ. և իր 81 մասնաճյուղերով հանրությանն է տրամադրում գրադարանային և տեղեկատվական բնույթի տարաբնույթ ծառայություններ: Ինչպես բոլոր ամերիկյան հանրային գրադարանները, իր նորարարական ծառայությունների և հարուստ հավաքածուների շնորհիվ այս գրադարանը ևս համայնքի բնակիչների շրջանում հանդիսանում է հանդիպումների, ինքնակրթվելու, կարդալու և մտքերի փոխանակման սիրված վայր:

«Բեզազեան» մասնաճյուղը բացվել է 1957 թ. հունվարի 26-ին: Այն Չիկագոյի հանրային գրադարանի համակարգի թվով 17-րդ մասնաճյուղն է, անվանակոչվել է 1945 թ. մարտի 11-ին Ֆիլիպիններում Լուզոնի կղզու համար մղվող ճակատամարտում զոհված 33-ամյա լեյտենանտ Հարոլդ Ա. Բեզազեանի հիշատակին: Գրադարանի շինարարությունը ֆինանսավորել է Հարոլդի հայրը՝ Արսեն Բեզազեանն՝ իր որդու հիշատակը հավերժացնելու նպատակով:

Հարոլդը մեծացել է Չիկագոյի Ափթաուն թաղամասում, սովորել է Օբերլին քոլեջում և ավարտել Կոլումբիայի համալսարանը՝ ստանալով լրագրողի որակավորում: Նա «Chicago Times»-ում աշխատել է որպես թղթակից, իսկ 1941 թ. զինվորագրվել է ԱՄՆ բանակին: Պարգևատրվել է ԱՄՆ բանակի «Մանուշակագույն սիրտ» և «Բրոնզե աստղ» մեդալներով՝ Ֆիլիպիններում և Նոր Գվինեայում մարտա-

** Ներկայացվել է 18.02.2024, ընդունվել է տպագրության 11.03.2024:
The article was submitted on 18.02.2024, accepted for publication on 11.03.2024.*

ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

կան գործողություններին մասնակցելու համար: 1934 թ., Կոլումբիայի համալսարանի ժուռնալիստիկայի դպրոցն ավարտելուց հետո, ստացել է Պուլիտցերյան ճանապարհորդական դրամաշնորհ՝ կրթությունը Եվրոպայում շարունակելու համար: 1941 թ. մարտին կամավորագրվել է ԱՄՆ բանակին, ծառայել է Իսլանդիայում և Մեծ Բրիտանիայում: 1943 թ. ստացել է լեյտենանտի կոչում և ուղարկվել է Ֆիլիպիններ՝ վեցերորդ հետևակային դիվիզիայի կազմում մասնակցելու մարտական գործողությունների: Կոլումբիայի համալսարանի պատվո անվանակարգի ցուցակում Հարոլդ Բեզազեանին վերաբերվող գրառում կա¹:

Չիկագոյում հրատարակվող Uptown Update լրատվական կայքի 2019 թ. հունիսի 9-ի թողարկումը նվիրված է Բեզազեան ընտանիքին: Հոդվածում նշված է, որ Ջոն Բ. Բեզազեանը հայ ներգաղթյալ էր, 1895 թ. 20 տարեկան հասակում եկել է ԱՄՆ, սկզբում հաստատվել է Ռոդ Այլենդում, իսկ 1906 թ.՝ տեղափոխվել Չիկագո: Նա և իր կինը՝ Դեյզին, ունեցել են երեք երեխա՝ Փոլը, Ռոզելը և Հարոլդը: Անկախ այն հանգամանքից, որ Ջոն Բեզազեանը անգլերեն չէր խոսում և շատ քիչ փող ուներ, Ջոնը հարստություն է կուտակել անշարժ գույքի վաճառքից, Միսսիսիպիում աճող եղրիզենու (tung tree) ծառերի մեծ ֆերմայից և ներմուծված գորգերի առևտրից: Կուտակելով որոշակի հարստություն՝ Ջոն Բեզազեանը սկսել է զբաղվել բարեգործությամբ:

Հարոլդի զոհվելուց հետո հայրը սահմանել է կրթաթոշակ, որպեսզի Միսսիսիպիի գյուղացի դեռահասները կարողանան հաճախել Միսսիսիպիի նահանգային համալսարան: Շատ դեռահասներ,

¹Columbia University Archives

<https://library.columbia.edu/libraries/cuarchives/warmemorial/world-war-ii/bezazian-harold-arsene.html> (11.03.2024):

ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ուվքեր բանվորություն էին արել եղրիզենու ծառերի ֆերմայում, այդպես ստացել են կրթաթոշակը:

2008 թ. «Բեզազեան» կրթաթոշակ ստացողներից մեկը լրագրողին պատմել է հետևյալը. «Դա 1955-ին էր: Հիշում եմ, որ հայրս ինձ տարավ Trailways ավտոկայան: Նա ինձ համար մեկ ուղղությամբ տոմս գնեց դեպի Միսսիսիպի քաղաք և տվեց ինձ 20 դոլար: Բեզազեանի շնորհիվ է, որ իմ ծնողների համար իմ կրթությունը քուլեջում այդքան արժեցավ»:

Ջոնը երեք զբոսայգի է հիմնել Միսսիսիպի նահանգի Գալֆ-փորթ քաղաքի աղքատ և անապահով հատվածներում՝ անվանելով դրանք Հարոլդի անունով: Նա նշել է, որ այդպես է վարվում, քանի որ հիշում է, թե ինչ բան է աղքատ լինելն ու խտրականությունը, ուստի ցանկանում է կյանքը մի փոքր ավելի լավացնել այդ տարածքներում ապրող երեխաների համար: Հարոլդ որդուն նվիրված հուշատախտակներ են տեղադրված այդ երեք զբոսայգիներից յուրաքանչյուրի մուտքի մոտ:

1951 թ. դեկտեմբերին Ջոնը, իր հարսի՝ Ֆլորենս Բեզազեանի հորդորով 50,000 ԱՄՆ դոլար (այսօրվա գումարով 475,000 դոլար) նվիրաբերեց Չիկագո քաղաքին՝ իր որդու հիշատակին գրադարան կառուցելու համար: Նվիրատվության պայմաններից մեկն այն էր, որ նոր գրադարանը պետք է գտնվեր Բրոդվեյում կամ մոտակայքում՝ այն թաղամասում, որտեղ մեծացել է Հարոլդը:

Ջոն Բեզազեանը մահացել է Չիկագոյում՝ գրադարանի բացումից երկու տարի անց, 1959 թ. հունիսին, 84 տարեկան հասակում:

Պատրաստեց՝ Տիգրան Զարգարյանը

ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ



Չիկագոյի հանրային գրադարանի «Բեզազեան» մասնաճյուղը



Բեզազեան մասնաճյուղի գրադարան



**2018 թ. հունիսի 16-ին
Բեզազեան գրադարանի
դիմացի փողոցը
անվանակոչվել է
լեյտենանտ
Հարոլդ Բեզազեանի
անունով**